

Liikenne- ja viestintäministeriö

[kirjaamo@lvm.fi](mailto:kirjaamo@lvm.fi)

Lausuntopyyntöne 20.6.2018, diaarinumero LVM/1832/03/2016

## **Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesiliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) lausuntoa vesiliikennelain ja eräiden siihen liittyvien lakien hallituksen esitysluonnoksesta.

Tukes katsoo, että nyt lausuttavassa olevassa esitysluonnoksessa esitetyt viranomaisten toimivaltasäännökset johtavat siihen, että millään Suomen viranomaisella ei ole toimivaltaa puuttua niiden vesikulkuneuvojen myyntiin, jotka eivät kuulu huvivenelain soveltamisalaan. Tukes esittää alla olevat perustelut näkemykselleen.

### **Vesiliikennelain noudattamisen valvonta**

Vesiliikennelain valmisteluvaiheessa on Tukesille toimitettu valmisteluvaiheen luonnos vesiliikennelaista. 18.4.2018 Tukesille lähetetyssä luonnoksessa vesiliikennelain valvonta oli kirjattu seuraavasti:

*”Tämän lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu Liikenne- ja viestintävirastolle. Ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen toimialueella. Vesikulkuneuvojen käyttämistä vesialueella valvovat Liikenne- ja viestintävirasto, Liikennevirasto, poliisi, rajavartiolaitos ja tullilaitos.”* Vesiliikennettä valvovista viranomaisista oli erillinen kirjaus ko. version 1 luvun 7 §:ssä.

20.6.2018 päivätyn lausuntopyynnön liitteenä olevassa HE-luonnoksessa vesiliikennelaiksi valvontaa koskevat säännökset on supistettu luonnoksen 1 luvun 8 §:ään:

*” Vesiliikennettä valvovia viranomaisia ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli ja Liikenne- ja viestintävirasto.*

*Saimaan kanavan vuokra-alueella sovelletaan Saimaan kanavaa koskevan sopimuksen 6 artiklan 2 kohdan ja 15 artiklan 1 kohdan määräyksiä.”*

Nyt voimassa olevassa vesiliikennelaissa (463/1996) valvonnasta säädetään lain 5 luvun 23 §:ssä yhteneväisesti 18.4.2018 lausuntokierroksella olleen luonnoksen kanssa: *” Tämän lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu Liikennevirastolle. Ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen toimialueella. Vesikulkuneuvojen käyttämistä vesialueella valvovat Liikenteen turvallisuusvirasto, poliisi, rajavartiolaitos ja tullilaitos.”* 18.4.2018 luonnoksessa nykyinen valvontasäännös oli jaettuna kahteen eri lainkohtaan, mutta yhdessä ne kattoivat koko lain soveltamisalan.

Nyt voimassa olevan lain ja kahden eri luonnoksen erot:

Nykyinen laki	18.4.2018 luonnos	20.6.2018 luonnos
<p>Tämän lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu Liikennevirastolle.</p> <p>Ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen toimialueella.</p> <p>Vesikulkuneuvojen käyttämistä vesialueella valvovat Liikenteen turvallisuusvirasto, poliisi, rajavartiolaitos ja tullilaitos (5-luku 23 §)</p>	<p>Vesiliikennettä valvovia viranomaisia ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli ja Liikenne- ja viestintävirasto. (1-luku 7 §) Tämän lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu Liikenne- ja viestintävirastolle.</p> <p>Ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen osalta lain noudattamisen yleinen valvonta kuuluu toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen toimialueella.</p> <p>Vesikulkuneuvojen käyttämistä vesialueella valvovat Liikenne- ja viestintävirasto, Liikennevirasto, poliisi, rajavartiolaitos ja tullilaitos. (8-luku 1 §)</p>	<p>Vesiliikennettä valvovia viranomaisia ovat poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli ja Liikenne- ja viestintävirasto.</p> <p>Saimaan kanavan vuokra-alueella sovelletaan Saimaan kanavaa koskevan sopimuksen 6 artiklan 2 kohdan ja 15 artiklan 1 kohdan määräyksiä (1-luku 8 §)</p>

Lakia ja luonnoksia vertailemalla havaitaan, että toisin kuin nykyisessä laissa ja 18.4.2018 luonnoksessa, viimeisimmässä luonnoksessa (20.6.2018) millekään viranomaiselle ei ole annettu toimivaltaa vesiliikennelain yleiseen valvontaan. Vesiliikennelain soveltamisalaan kuuluu kuitenkin muutakin kuin vesillä liikkuminen.

### Vesiliikennelain vesikulkuneuvoja koskevat vaatimukset

Nyt voimassa olevassa laissa sekä 18.4.2018 ja 20.6.2018 luonnoksissa on säädetty yleinen turvallisuusvaatimus koskien vesikulkuneuvoja ja niiden varusteita:

Nykyinen laki	18.4.2018 luonnos	20.6.2018 luonnos
---------------	-------------------	-------------------

<p>Vesikulkuneuvon on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen kaikilla niillä kulkuvesillä, joilla sitä käytetään.</p> <p>Vesikulkuneuvon on lisäksi oltava sellainen, ettei sen käytöstä aiheudu merkityksellistä tai tarpeetonta haittaa luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. (3-luku 8 §)</p>	<p>Vesikulkuneuvon on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen niillä kulkuvesillä, joilla sitä käytetään.</p> <p>Vesikulkuneuvon on lisäksi oltava sellainen, ettei sen käytöstä aiheudu merkittävää tai tarpeetonta haittaa tai häiriötä luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. (6-luku 1 §)</p>	<p>Vesikulkuneuvon on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan, kunnoltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen niillä kulkuvesillä, joilla sitä käytetään.</p> <p>Vesikulkuneuvon on lisäksi oltava sellainen, ettei sen käytöstä aiheudu merkittävää tai tarpeetonta haittaa tai häiriötä luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. (6-luku 107 §)</p>
---	--	--

Kuluttajaturvallisuuslaki on väistynyt ja täydentävä yleislaki, joka soveltuu vain silloin, kun muualla lainsäädännössä ei ole säädetty jonkin kuluttajien käyttöön tarkoitetun tuotteen turvallisuudesta (4 § ja 18 §). Vesikulkuneuvoja ja niiden varusteita koskeva yleinen turvallisuusvaatimus tarkoittaa käytännössä sitä, että vesikulkuneuvoihin ei voida soveltaa kuluttajaturvallisuuslakia – ainakaan Tukesin toimesta.

Tukesin, Trafan ja Liikenneviraston yhteistyöpalaverissa 29.3.2011 todettiin, että sellaisten kuluttajakäyttöisten vesikulkuneuvojen, jotka eivät kuulu huvivenelain tai muun aluksien rakenteita koskevan sääntelyn soveltamisalaan, turvallisuusvaatimus on säädetty vesiliikennelain 3-luvun 8 §:ssä ja lain 5-luvun 23 §:n nojalla toimivaltainen markkinavalvontaviranomainen on Liikennevirasto. Liikenneviraston markkinavalvontatoimivalta perustuu nimenomaisesti siihen, että sille oli annettu yleistoimivalta vesiliikennelain noudattamisen valvonnassa. Trafille puolestaan on erikseen säädetty markkinavalvontatoimivalta huvivenelain osalta.

### Luonnos hallituksen esitykseksi 20.6.2018

Nyt käsillä olevassa ehdotuksessa (20.6.2018), ei ole annettu kenellekään viranomaiselle toimivaltaa lain yleisen noudattamisen valvontaan, vaan ainoastaan vesiliikenteen valvontaan. Kun ehdotuksen mukaan sen soveltamisalaan kuuluu kuitenkin muutakin, kuin vesillä liikkuminen, 20.6.2018 ehdotus jättää sen kaiken ilman toimivaltaista valvontaviranomaista.

Ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että vaarallisia vesikulkuneuvoja tai niiden varusteita ja tarvikkeita ei saa käyttää, mutta niitä saa myydä kuluttajille. Nyt käsillä olevan ehdotuksen mukaan viranomaisilla olisi toimivalta puuttua vaaraa aiheuttavaan vesikulkuneuvoon vasta sitten, kun kuluttaja jo sitä käyttää. Tällöin toimenpiteet kohdistuisivat yksittäisen vesikulkuneuvon omistavaan kuluttajaan, kun samaan aikaan samojen vaarallisten vesikulkuneuvojen myynti olisi mahdollista.

Ehdotus tällaisenaan muodostaisi valvonta- ja toimivaltatyhjiön. Ehdotuksesta ei myöskään käy ilmi, että vesiliikennelain yleisen noudattamisen valvontaa tai osia siitä olisi ollut tarkoitus siirtää muiden viranomaisten tehtäväksi.

**Turvallisuus- ja kemikaaliviraston esitys**

Mikäli viranomaisten toimivalta säännöksiä ei muuteta siitä, mitä ne 20.6.2018 luonnoksessa ovat, millään viranomaisella Suomessa ei ole toimivaltaa puuttua niiden vaarallisten vesikulkuneuvojen myyntiin, jotka eivät kuulu huvivenelain soveltamisalaan.

Tukes esittää uudistettavan vesiliikennelain 8 §:n muotoilemista vastaamaan nykyisen lain 23 §:ää ja näin ollen kattamaan uuden lain 1 §:ssä esitetyn soveltamisalan kokonaisuudessaan. Mikäli vesiliikenteen valvonta ja lain yleinen valvonta halutaan säätää eri pykälissä, 18.4.2018 luonnoksen mukainen muotoilu voitaisiin palauttaa.

*Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.*

